

בבית המשפט העליון
בשבתו כבית משפט גבוה לצדק

בג"ץ 1705/14
 קבוע ליום 5.7.17
 בפני השופטים מלצר, פוגלמן וברק-ארז

העותרים: לבאד אבו-עפאש ואח'

ע"י ב"כ עוה"ד סנא אבן ברי ו/או גיל גן-מור ואח'

מהאגודה לזכויות האזרח בישראל

רח' נחלת בנימין 75, תל-אביב 65154
 טל': 03-5608185; פקס: 03-5608165

- נ ג ד -

המשיבות: 1. המועצה הארצית לתכנון ולבניה

2. הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה במחוז דרום

3. הרשות להסדרת התיישבות הבדואים

כולם ע"י פרקליטות המדינה, משרד המשפטים

4. המועצה המקומית שגב שלום

כולם ע"י עוה"ד אבן חמאד ג'מאל ואח'
 מרח' קרן היסוד 29/29 באר שבע
 טל': 08-6654706; פקס: 08-6654707

הודעה מעדכנת מטעם העותרים

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 2.7.17 מתכבדים העותרים להגיש הודעה מעדכנת מטעמם (להלן: "ההודעה"), כדלקמן:

1. עניינה של העתירה בהתנגדות לאישור תכנית מתאר מחוזית חלקית מחוז הדרום מס' תמ"מ 23/14/4 (שינוי מס' 2) (להלן: "תכנית המתאר") אשר מטרתה היא העברה ואכלוס תושבי הכפר הלא מוכר ואדי אל נעם בהרחבה של שגב שלום. תושבי הכפר התנגדו כל השנים לפתרון זה. בנוסף, ביקשו העותרים לחייב המדינה לדון עם הועד המקומי הנבחר של הכפר ואדי אל נעם בכדי לבחון פתרונות התיישבות מוסכמים להקמת ישוב כפרי חקלאי עצמאי.

2. במסגרת התגובה האחרונה מטעם העותרים מיום 26.1.2017, עמדו העותרים על כך שקיימים פערים גדולים מאוד בין החלופה שהציעו העותרים (חלופה 1) לבין החלטת הממשלה מיום 25.7.16 להקים ישוב חדש לתושבי הכפר, אשר כולה מבוססת על התכנית מושא העתירה, ולכן לא מקובלת על העותרים. עוד ציינו העותרים כי השאלה הקריטית הינה גבולות הישוב ושטחו, שכן אלו ייקבעו האם בכלל יש היתכנות להקמת ישוב כפרי חקלאי ההולם את אורח החיים של העותרים או שמא מדובר בישוב בעל אופי עירוני צמוד דופן לשגב שלום.

3. העותרים הדגישו כי תכנון הישוב החלופי יכול להיעשות בהסכמתם רק כאשר ידעו כי אכן שטחו וגבולותיו מאפשרים פתרון כפרי-חקלאי. נציין כי שטח החפיפה בין החלופה שהציעו לבין

מה שמוצע כלל אינו מאפשר הקמת ישוב בעל אופי כפרי בדומה לזה שבו מתגוררים היום תושבי הכפר וכי יש צורך בצמצום מגבלות הבניה של נאות חובב ורמת בקע ולהחיל שינויים בחלק מתכניות המתאר הארציות והמחוזיות הקיימות.

4. עוד ציינו העותרים בתגובה כי החלטת הממשלה השאירה לכאורה את האפשרות לדון בגבולות הישוב העתידיים לדיון עתידי ואולם בפועל פרסומי המדינה ונוסח החלטת הממשלה בדבר הקמת יישוב חדש הצביעו על היעדר נכונות לסטות מהתוכנית המקורית עבור תושבי הכפר, המגולמת בתכנית המתאר מושא העתירה.

5. לאור אי הבהירות וההבנה כי קיימים פערים אדירים בין ההחלטות הפורמאליות לבין הליך המו"מ בין התושבים לגורמים המקצועיים, אף פנתה ב"כ העותרים ביום 22.1.2017 לב"כ המשיבות 1-3 לצורך בחינת אפשרות מינוי מומחה סביבתי בינלאומי מוסכם על הצדדים אשר יחוה דעתו ביחס לסוגיית צמצום הגבלות הבניה בנאות חובב. העתק פניית ב"כ העותרים לב"כ המשיבות מיום 22.1.2017 מצורף ומסומן א'.

6. עתה העותרים יבקשו לעדכן כי למרבה הצער הליך המשא ומתן על גבולות היישוב, גודלו, ומכאן גם אופיו, נקלע למבוי סתום, ולכן במפגש בין התושבים לרשות להסדרת התיישבות הבדווים עלתה האפשרות לפיה ימונה מומחה בינלאומי אשר יחוה דעתו בנוגע לאפשרות צמצום הרדיוסים של מגבלות הבניה מנאות חובב.

7. ואולם, יוזמה זו שטרם מוצתה נדחתה ללא כל הסבר על ידי המשרד להגנת הסביבה ביום 28.5.2017 בה מסר ב"כ המשיבות לב"כ העותרים כדלקמן:

"אין מקום למינוי מומחה חיצוני מוסכם לשם בחינת העניין, זאת משום שסוגיית הרדיוסים הנדרשים מצויה באחריותו ובסמכותו של המשרד להגנת הסביבה. סוגיה זו נבחנה על ידי גורמי המקצוע המוסמכים במשרד להגנת הסביבה, ועמדתם העדכנית היא כי לא ניתן לצמצם את הרדיוס מנאות חובב מעבר למרחק של 5 ק"מ.... יובהר כי הליכי התכנון ימשיכו להתנהל כסדרם, מתוך תקווה לשיתוף פעולה עם תושבי ואדי נעם"

העתק מכתב התשובה מיום 28.5.2017 מצורף ומסומן ב'.

8. העותרים טרם קיבלו התייחסות לצמצום מגבלות הבניה באזור רמת בקע, אולם ברור כי הנקודה המכריעה, שתשפיע בסופו של דבר על האפשרות להגיע להסכמות, היא צמצום מגבלות הבניה מאזור התעשייה נאות חובב. כזכור מגבלות אלו צומצמו לפני כמה שנים מ-7 ק"מ ל-5 ק"מ, ואולם על פי חלופת העותרים נדרש צמצום נוסף ל-2.5 ק"מ [הכל כמפורט בחלופה 1 שהציעו העותרים], ולכך המשרד להגנת הסביבה מתנגד. כמו כן מתנגדות המשיבות למינוי מומחה מוסכם שייבחן הנושא באופן עצמאי.

9. עמדת המשרד להגנת הסביבה לא מנומקת ולכן לא ניתן לעמוד על קנקנה. למיטב ידיעת העותרים היו גם בתוך המשרד עמדות מקלות יותר, כך שברור שאין מדובר בהחלטה מתמטית פשוטה. קביעת מגבלות בניה משקפת בסופו של דבר את האיזון בין הצורך בשימוש בקרקע מול מידת הסיכון לבריאותם ולבטיחותם של הגרים ליד מפעלים מהסוג הקיים באזור התעשייה.

בענייננו שיקול הנגד הוא כבד במיוחד, שכן יש צורך להסדיר מגוריהם של אזרחים שגרים במקום עשרות שנים בתת תנאים, עוד לפני שהוקם אזור התעשייה.

10. העותרים אינם מזלזלים בחשיבות של מגבלות הבניה – מדובר בסופו של יום בחיים שלהם ושל ילדיהם, אולם תחושתם היא שהמגבלות נקבעות באופן שרירותי ובלי לקחת בחשבון שממילא כבר עשרות שנים נכפה עליהם לגור בתוך השטח האסור לבניה וזו מציאות חיהם. ייתכן וזו תוצאה של מצב בו כל פקיד פועל בתחום עולמו וצר עולמו כעולם סמכויותיו, ואין מי שרואה את "התמונה הגדולה", ואת הצורך באיזון בין צרכים שונים. ניתן להבין את אותו פקיד במשרד להגנת הסביבה שלא רוצה לקחת כל סיכון על אחריותו, אולם הוא לא רואה מול עיניו את הפגיעה האנושה בתושבים מהיעדר פתרון למצבם ואינו מבין את גודל השעה ואת האחריות להגיע להסכמות ולא להיגרר חלילה למצב בו כופים פתרונות בכוח.

11. העותרים אף סבורים כי גם הגבלות בניה ברדיוס של חמישה ק"מ כפי שמוצע בתכנית מושא העתירה, הם שרירותיים, כפי שצינו בעתירתם. איש לא יודע מה ההשפעות על הבריאות שכן משנת 2004 לא נערך תסקיר עדכני הבוחן את ההשפעות הבריאותיות, חרף השינויים ברמת הזיהום והשיפורים הטכנולוגיים בתחום. לכן חשים העותרים כי הרשויות נוקטות במידה רבה של מוסר כפול, שכן כשהרשויות רצו לקדם את תכנית הרחבת שגב שלום והעתקם אליה, אז הם היו מוכנים להראות גמישות רבה ביחס לביטחונם ובריאותם של התושבים, כמו צמצום המגבלות משבעה ל-5 ק"מ, או למשל, לחשב את רדיוס מגבלות הבניה משער הכניסה לאזור התעשייה ולא מהמפעלים עצמם, באופן שמאפשר מגורים במסגרת התכנית ברדיוס שהוא קטן בפועל מחמישה ק"מ. עתה, כשהתושבים הם שמבקשים לצמצם את המגבלות כדי שיווצר שטח המאפשר להם לגור בישוב מוסדר ההולם את אורח חייהם המדינה אינה מוכנה להתגמש, ונתלית בהחלטה מקצועית של המשרד להגנת הסביבה.

12. נוסיף על כך את התנהלות הרשות, אשר לא תורמת להיווצרות של יחסי אמון ותחושה בקרב העותרים כי מתנהל משא ומתן כנה. הותרת עתיד הגבולות ואופי הישוב ללא הכרעה ושמירה על עמימות, והמשך תכנון חד צדדי של הישוב העתידי אינם יוצרים אמון אלא חשדנות. גם הנטייה של מנכ"ל הרשות להתראיין בתקשורת תוך שימוש בלשון בוטה ומשתלחת כלפי העותרים לא ממש עוזרת, בלשון המעטה. כל אלו יוצרים תחושה שמה שהיה הוא שיהיה.

13. לאור כל האמור נבקש להוציא צו על תנאי בעתירה, ואולם נשוב ונדגיש כי אם קיימת נכונות אמיתית מצד המשיבות להתקדם במשא ומתן, בעזרת בית המשפט הנכבד, אז העותרים כמובן מעוניינים בכך.

2 ביולי 2017

אבן ברי סנא, עו"ד
ב"כ העותרים